

ZADANIE:
STRATÉGIA UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V KOŠICKOM
SAMOSPRÁVNOM KRAJI
DO ROKU 2027

Strategické plánovanie je nevyhnutným predpokladom trvalo udržateľného rozvoja v ktoromkoľvek odvetví ekonomiky. V odvetví cestovného ruchu, ktoré je špecifické úzkym vzťahom medzi prichádzajúcim návštevníkom a miestnym obyvateľstvom žijúcim v destinácii, je strategické plánovanie kľúčovým nástrojom budovania vzájomne výhodného a zároveň trvalo udržateľného rozvoja, ktorý v destinácii zabezpečí nielen uspokojenie aktuálnych i budúcich potrieb návštevníka, ale ktorý tiež zachová a následne i zlepši kvalitu života miestneho obyvateľstva.

Spracovanie regionálnej stratégie rozvoja cestovného ruchu je v kompetencii vyššieho územného celku (VÚC). Pripravovaná stratégia sa spracováva v rámci aktualizácie koncepcie rozvoja cestovného ruchu KSK vzhľadom na to, že sa končí obdobie platnosti existujúcej stratégie. Cieľom novo vypracovanej stratégie bude systémové napĺňanie vízie KSK posilniť postavenie CR v ekonomike kraja podporou využívania existujúceho potenciálu územia destinácie a zároveň snaha o aktualizáciu spoločnej vízie aktérov cestovného ruchu ohľadom možností ďalšieho rozvoja, vzhľadom na zmenu celospoločenského nastavenia za uplynulých 5 rokov.

Proces prípravy bude zohľadňovať skutočnosť, že stratégia rozvoja CR ako regionálna politika cestovného ruchu musí nadväzovať na politiku CR na národnej úrovni a rešpektovať okrem vlastných cieľov aj nadradené ciele. Táto stratégia ako strednodobý dokument sa spracováva na obdobie rokov 2021 až 2027, s výhľadom do roku 2030. Akčný plán je potrebné spracovať na obdobie 2021- 2027. Stratégia ako rozsahom i spracovanou problematikou, je komplexný dokument a mala by obsahovať všetky aspekty rozvoja cestovného ruchu v destinácii.

Samotná stratégia rozvoja CR v Košickom kraji do roku 2026 by mala:

- predstavovať efektívny nástroj na udržateľný rozvoj CR v kraji,
- definovať celkové smerovanie kraja a jeho základné vymedzenie sa v rámci existujúceho konkurenčného prostredia,
- na základe globálnych trendov definovať kľúčové rozvojové trajektórie kraja a základné nástroje ich nasledovania,
- definovať role jednotlivých subjektov zainteresovaných na rozvoji CR v Košickom kraji,
- odporučiť schému efektívnej spolupráce subjektov zainteresovaných na rozvoji CR v kraji,
- definovať v území kraja nové lokality koncepcného rozvoja CR, ktoré sa vyznačujú doposiaľ nevyužitým rastovým potenciálom (destinačné body),
- byť definujúcim rámcovým podkladom pre návrhy investičných aktivít financovaných z rozpočtu KSK
- byť definujúcim rámcovým podkladom pre získavanie finančných zdrojov na rozvoj CR z Európskych dotačných mechanizmov
- byť podkladom pri definovaní výziev programu Terra Incognita, grantových programov, či iných dotačných schém v oblasti CR financovaných zo zdrojov VÚC,
- byť nástrojom (záväzným referenčným rámcom) pre spracovanie žiadostí o štátnu dotáciu na podporu rozvoja CR na základe zákona č. 91/2010

Stratégia udržateľného rozvoja cestovného ruchu v Košickom kraji do roku 2026 by mala obsahovať najmä:

1. Analytická časť

Situačná analýza

Situačná analýza by sa mala opierať o čiastkové analýzy týkajúce sa hlavných prvkov cestovného ruchu, ktoré poskytnú spracovateľovi náhľad na fungovanie a aktuálny stav odvetvia v predmetnej destinácii. Pre spracovanie tejto analýzy je nevyhnutné komunikovať s miestnymi aktérmi v cestovnom ruchu. Situačná analýza by sa mala zberať najmä nasledovnými bodmi:

- Makroekonomická analýza CR Košického kraja:
  - CR vo svete, na Slovensku a v EU - analýza postavenia odvetvia, vplyvy na regionálnu úroveň rozvoja CR, trendy v rozvoji ako podklady pre stanovenie potenciálu CR v Košickom kraji,
  - Analýza fungovania CR v Košickom kraji z pohľadu ekonomického (aj financovanie rozvoja CR), socio-demografického, politického, technologického a ekologického,
  - Analýza strategických dokumentov na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni,
  - Analýza partnerstiev v CR lokálnych, regionálnych, národných, cezhraničných.
- Dopyt po cestovnom ruchu:
  - Analýza turistických prúdov a identifikácia prirodzených destinácií v rámci Košického kraja,
  - Analýza potrieb návštevníkov,
  - Analýza trendov v CR,
- Ponuka cestovného ruchu:
  - Primárna ponuka (prírodný, kultúrno-historický potenciál územia a organizované podujatia) jej kvalita, distribúcia, potenciál
  - Sekundárna ponuka - nadväzné služby a produkty:
    - Supraštruktúra - hotely, reštaurácie, iné
      - Analýza ich kategórií, kvality, distribúcie produktov, rozloženia v území,
    - Infraštruktúra CR - zmenárne, CK, CA, TIC, TIK, požičovne, a pod.
      - Zhodnotenie rozsahu, kvality, heterogenity, nedostatkov, a pod.
  - Potrebne definovať medzery v ponuke, identifikovať jej slabé miesta a určiť oblasti vyžadujúce podporu
- Ľudské zdroje
  - Faktor ľudského kapitálu je veľmi dôležitou súčasťou cestovného ruchu. Cestovný ruch je vo veľkej miere závislý a ovplyvniteľný týmto faktorom. Je potrebné zhodnotiť úroveň ľudského kapitálu a identifikovať medzery rozvoja CR aj z tohto pohľadu.
- Dopravná dostupnosť
  - Analýza možností dopravy do regiónu
  - Analýza prepravy v regióne - dostupnosť atraktivít pre návštevníka
  - Kvalita dopravy návštevníka
    - Zhodnotenie stavu dopravnej dostupnosti kraja a identifikácie slabých stránok a nedostatkov
- Analýza Košického kraja ako prostredia pre rozvoj CR
  - Analýza bezpečnosti kraja ako destinácie

— #kosceregion —

- Analýza stakeholderov

Výstupom situačnej analýzy je zhodnotenie každej oblasti a následne formulovanie výziev, problémov, nedostatkov v rámci súčasného stavu rozvoja CR v kraji. Jedným zo záverov situačnej analýzy by malo byť aj zhodnotenie rozvoja cestovného ruchu s ohľadom na súčasné nastavenie územného plánu Košického samosprávneho kraja. Zhodnotenie môže spočívať v porovnaní s konkurenčnými regiónmi, situáciou na Slovensku alebo súčasnými trendmi na trhu CR.

Situačná analýza musí byť založená na analýze sekundárnych dát, primárnych dát zozbieraných primárne od aktérov v CR a návštevníkov v regióne, a v neposlednom rade na rozsiahlej komunikácii s týmito aktérmi.

2. Strategická časť

Nastavenie vízie rozvoja CR

V tejto otázke je v rámci tvorby stratégie potrebné dosiahnuť konsenzus medzi všetkými aktérmi v CR tak, aby bola zadefinovaná spoločná vízia a zabezpečená ochota spolupracovať na jej naplnení počas implementačnej fázy.

Podmienkou úspešného zadefinovania tejto vízie je uskutočnenie workshopov participatívneho plánovania so stakeholdermi.

Na základe dohodnutej vízie sa následne stanovujú aj konkrétne strategické ciele, ktoré by mali podporiť jej naplnenie v stanovenom časovom rámci. Strategické ciele rozpracujú víziu tak, aby bolo jasné v čom spočíva jej naplnenie. Tieto ciele by tiež mali byť stanovené na základe rozhovorov so zúčastnenými stranami a výsledkov participatívneho workshopu. Všetky ciele by mali byť stanovené na základe metódy SMART a byť merateľné a kvantifikovateľné. V prípade potreby je vhodné rozpracovanie strategických cieľov do čiastkových cieľov pre efektívnejšiu implementáciu a nastavenie akčného plánu.

Stratégia a akčný plán

V rámci tejto časti by mali byť definované **programy rozvoja** ako priame nástroje na plnenie stanovených cieľov. Pod programom rozvoja si predstavujeme **súhrn opatrení**, ktorý bude mať určené indikátory a bude sa dať po období implementácie vyhodnotiť. Jeden program rozvoja musí reagovať minimálne na jeden cieľ, môže na viac cieľov naraz.

Následne budú opatrenia týchto programov rozpracované do jednotlivých **opatrení**, ktoré budú tvoriť akčný plán stratégie. V rámci spracovania stratégie budeme rozlišovať 2 typy opatrení:

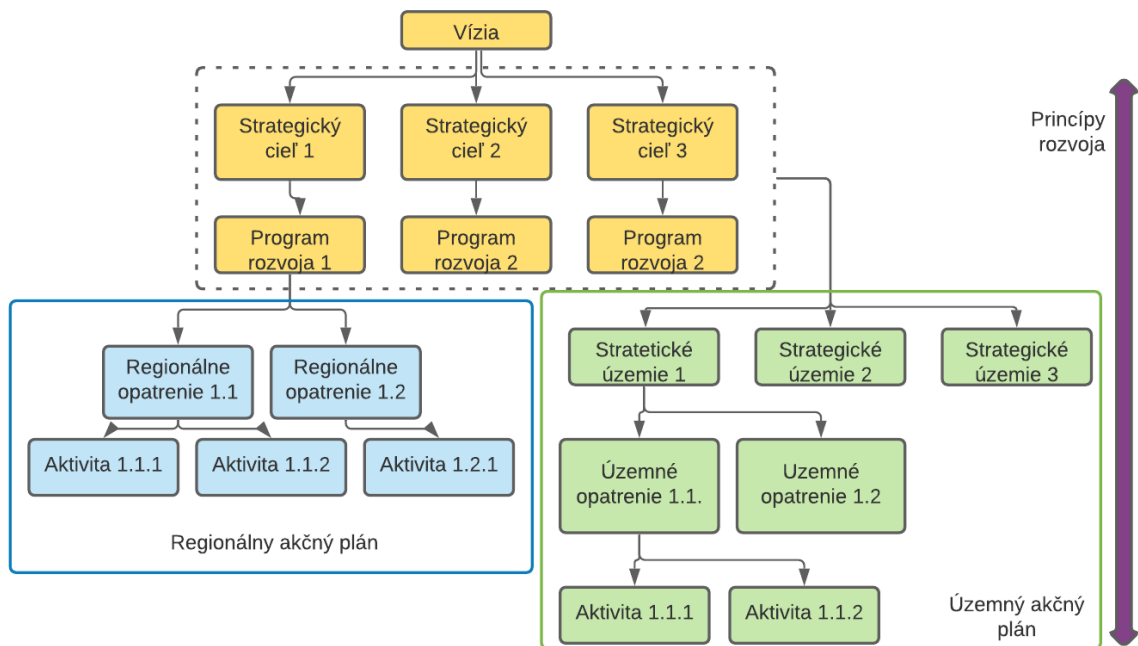
- **Regionálne opatrenia:** zamerané na komplexný rozvoj regiónu, a teda budú predstavovať nástroje s pôsobnosťou v celom kraji
- **Územné opatrenia:** V rámci tejto časti stratégie očakávame *definovanie konkrétnych strategických území rozvoja cestovného ruchu* v Košickom kraji. Pre tieto územia bude vytvorený komplexný rozvojový plán v podobe územných opatrení a na nich nadväzujúcich aktivít. Územia by mali byť definované na základe výstupov z analýzy z pohľadu turistických prúdov a budú spĺňať potrebné podmienky pre lokálny manažment (organizačné a finančné zabezpečenie riadenia územia). Zároveň by malo ich definovanie prispieť k naplneniu vízie a stanovených strategických cieľov, a teda výber týchto oblastí bude závisieť od nastavenia smeru/filozofie rozvoja regiónu.

— #kosceregion —

Akčné plány sa vypracúvajú prostredníctvom pracovných skupín, ktoré zahŕňajú verejný a súkromný sektor, organizácie ochrany prírody, komunity a ďalšie zainteresované strany.

Každé opatrenie musí obsahovať popis opatrenia, popis ako pomáha k naplneniu cieľa, časový harmonogram, zodpovedného aktéra, finančný mechanizmus a indikátor plnenia.

Schéma strategickej časti:

Princípy rozvoja sú voliteľnou časťou stratégie. Ich zaradenie očakávame v prípade formulácie konkrétnych princípov rozvoja a princípov spolupráce subjektov na implementácii stratégie napríklad počas pracovných workshopov a sedení pracovnej skupiny.

Monitorovanie vývoja a nastavenie spolupráce

Posledná časť stratégie rozvoja je zameraná na nastavenie monitorovania a vyhodnocovania implementácie stratégie rozvoja CR s akcentom na rozdelenie úloh medzi subjekty zainteresované na rozvoji CR.

Táto časť by mala obsahovať: organizačnú schému fungovania implementácie stratégie skladajúcu sa z aktérov cestovného ruchu v regióne; systému zberu dát na vyhodnocovanie indikátorov a metódy ich vyhodnocovania.

Politické odporúčania

Táto kapitola je voliteľná v prípade, že počas spracovania stratégie vyplynú skutočnosti, ktoré by tvorili jej obsah. Ide najmä o odporúčania na existujúce politiky na regionálnej a národnej úrovni a odporúčania na ich úpravu, ktoré by mali prispieť k efektívnejšej implementácii stratégie rozvoja

cestovného ruchu. Môže ísť napríklad o odporúčania vo vzťahu k Územnému plánu Košického samosprávneho kraja.

Pri spracovaní stratégie bude nevyhnutná komunikácie minimálne s týmito subjektmi:

- Komisia cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce
- Odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia
- Odbor dopravy KSK
- Správa ciest KSK
- Zástupcovia odvetvia hotelierov
- Zástupcovia odvetvia atrakcií
- Zástupcovia odvetvia gastro sektora
- Zástupcovia kultúrnych zariadení
- Slovenská asociácia cestovných kancelárií a cestovných agentúr
- Asociácia podnikateľov v cestovnom ruchu
- Obchodná komora
- Slovenský vodohospodársky podnik
- Lesy SR
- Zástupcovia lokálnych aktérov v CR: miestne MAS, mikroregióny, menej rozvinuté okresy, a pod.
- Úrad podpredsedu vlády - koordinačný orgán na eurofondy
- Štátna ochrana prírody
- Odbor kultúry a cestovného ruchu
- EZÚS Via Carpatia
- Informačno-poradenského centra pre Európske štrukturálne a investičné fondy Košického samosprávneho kraja
- Zástupcovia odborného školstva v odvetí CR
- Zástupcovia OOCR: ZOOCR, OOCR Slovenský raj a Spiš, Košice Turizmus
- Zástupcovia KOOCR

Pracovný postup pri spracovávaní stratégie: Dokument je nutné počas jeho tvorby opakovane pripomienkovať v rámci expertnej pracovnej skupiny vytvorenej za účelom koordinácie spracovania stratégie rozvoja CR